

Nota de premsa

L'aFFaC critica el silenci d'Anna Simó amb les famílies i titlla d'ineficaç i assistencialista la mesura del val escolar

- La Consellera esgota setembre sense haver contactat amb la federació més gran de famílies per abordar les prioritats i necessitats del nou curs
- La federació lamenta que el val escolar no redueix la pressió econòmica de les famílies i reclama mesures que repercuteixin directament als centres educatius
- El Departament d'Educació promou la fuga d'alumnat de la pública a la privada concertada amb una oferta de places públiques insuficient

Dijous, 28 de setembre, de 2023

Les Associacions Federades de Famílies d'Alumnes de Catalunya (aFFaC) han presentat en roda de premsa la seva anàlisi anual de l'inici del curs escolar. Aquest any la federació ha destacat, entre altres, el **distanciament entre el Departament d'Educació i la comunitat educativa** com a conseqüència de la manca de diàleg honest dels últims anys. També ha criticat l'**encariment històric de la tornada a l'escola**, agreujada per l'**increment del preu del menjador**, i s'ha mostrat preocupada per l'**augment de l'abandonament escolar prematur a Catalunya**, que ja és el més alt de tota la Unió Europea.

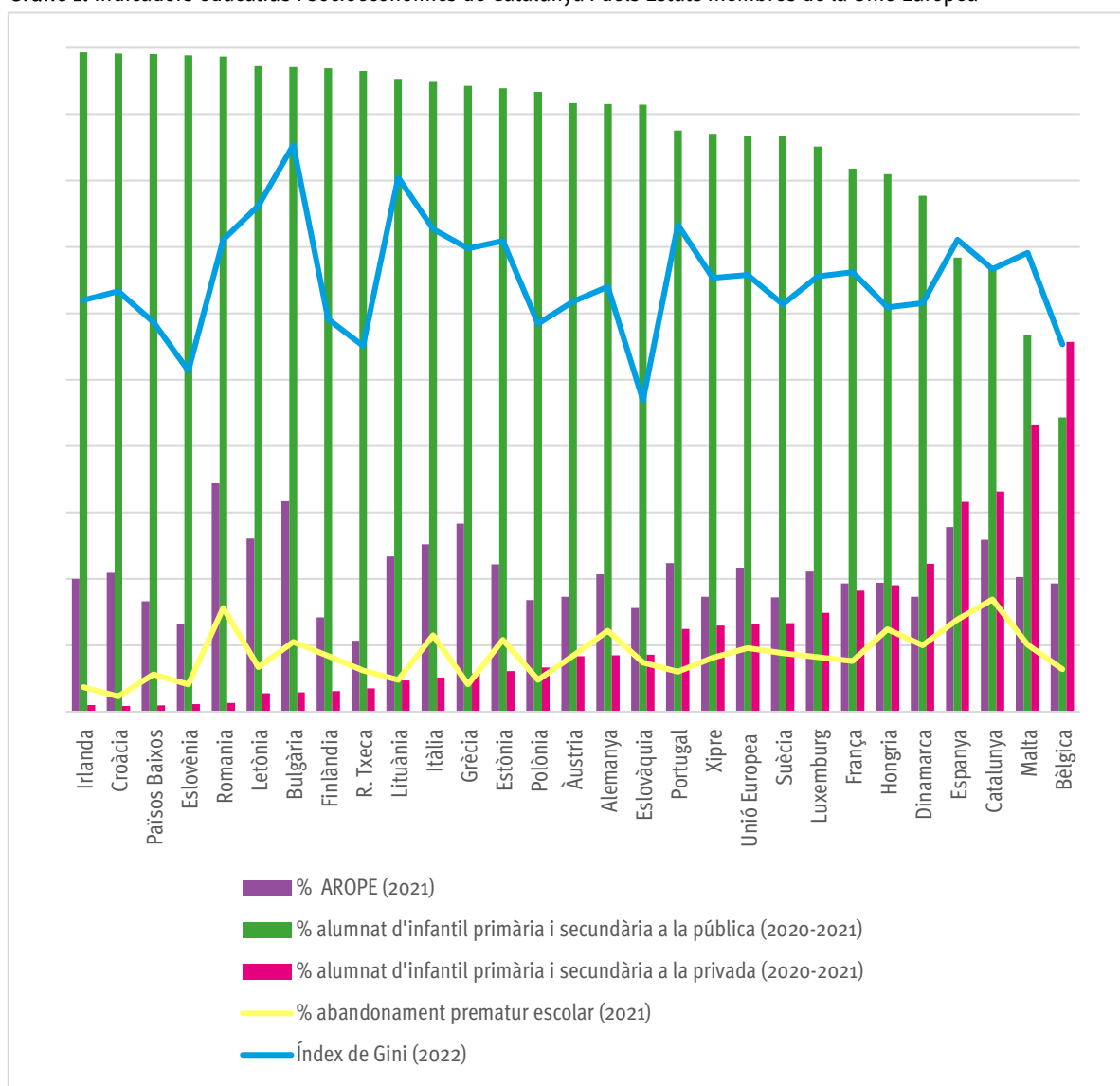
Pel que fa a l'anàlisi de l'oferta de places, l'aFFaC denuncia l'opacitat del Departament d'Educació, que encara no ha fet públiques les dades d'oferta final. No obstant això, la federació ha pogut constatar que, segons l'oferta inicial, **falten grups públics tant a primària com a secundària**, mentre que en ambdues etapes educatives es constata una **flagrant sobreoferta de places privades concertades**. Pel que fa a la Formació Professional, la federació alerta d'una **creixent privatització i denuncia l'abandonament de l'etapa postobligatòria no universitària** per part del Departament d'Educació.

Com cada any, a més, l'entitat ha presentat les seves **línies d'acció pel curs 2023-24**, que inclouen projectes per treballar les **masculinitats igualitàries** amb professors i pares; intervencions per generar i millorar els espais de **participació de l'alumnat** en els òrgans de decisió dels centres, i formació per capacitar al professorat en l'àmbit de l'**educació inclusiva**.

Catalunya es converteix en el territori amb més abandonament escolar prematur de la UE

Com ja vam fer el curs passat, l'aFFaC ha incorporat en l'anàlisi d'inici de curs el seguiment de les dades que ens permeten **avaluar l'estat de l'educació a Catalunya** en comparació amb la resta de l'Estat i dels altres països de la Unió Europea.

Gràfic 1. Indicadors educatius i socioeconòmics de Catalunya i dels Estats Membres de la Unió Europea

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'[EAPN](#), l'[Eurostat](#), el [Ministeri d'Educació](#) i de l'[Idescat](#).

Aquest any, la dada més alarmant és l'increment d'alumnat que abandona prematurament els estudis. Si l'any passat alertàvem que aquests alumnes representaven el 14,8%, en només un any la xifra ha crescut fins al 16,9%. Amb aquest increment, **Catalunya ha escalat fins a la primera posició en el rànquing d'abandonament escolar prematur.**

Cal tenir en compte, a més, que la tendència a l'alça que observem a **Catalunya no es replica a la resta de països de la UE**. A Espanya, la mitjana s'ha mantingut estable respecte a l'any 2020, amb un 13,9% d'alumnes que abandonen prematurament els estudis, un patró que es repeteix amb **la mitjana europea, que també s'ha mantingut estable, en aquest cas en un 9,7%**.

Aquesta, però, no és l'única dada alarmant, ja que Catalunya continua sent el **3r país amb menys educació pública**, on només un **67% de l'alumnat està matriculat en un centre educatiu públic**. Catalunya esdevé així un dels països amb més educació privada de la Unió Europea, amb un 33% d'alumnat matriculat en centres de titularitat privada (amb o sense concert educatiu), només per darrera de Bèlgica i Malta.

A més, tot i que hi ha hagut una lleugera reducció en l'índex de risc de pobresa, encara hi ha un **25,9% de la població catalana en risc d'exclusió social**. És a dir, de cada 4 habitants, n'hi ha 1 que té **dificultats severes per cobrir les seves necessitats bàsiques** i les de la seva família. Pel que fa a l'índex de Gini, que s'utilitza per calcular la desigualtat material d'un grup o territori (és a dir, la diferència entre els qui tenen molts recursos i els qui en tenen molt pocs) situa **Catalunya entre els 11 països de la UE amb més desigualtat**, per sobre de la mitjana espanyola i de la UE.

Per últim, l'aFFaC ha recordat que Catalunya és la **3a comunitat autònoma amb pitjor comprensió lectora de l'Estat espanyol**, només per darrera de Ceuta i Melilla. La dada es va donar a conèixer el passat mes de maig arran de l'Estudi Internacional de Progrés en Comprensió Lectora ([PIRLS](#), per les seves sigles en anglès), que analitza la comprensió lectora de l'alumnat de 4t curs a 58 països d'arreu del món.

El mateix informe PIRLS [alerta](#), a més, que els resultats de les proves de comprensió lectora **podrien estar relacionats amb el temps que l'alumnat passa utilitzant dispositius electrònics** per buscar o llegir informació. L'estudi conclou, de fet, que l'alumnat que passa menys de 30 minuts al dia utilitzant dispositius electrònics compta amb els millors resultats de les proves de comprensió lectora, mentre que **aquells que utilitzen els dispositius durant més de 30 minuts, obtenen pitjors resultats**. Aquest fet és especialment preocupant a Catalunya perquè el Departament d'Educació ha basat el seu [Pla de Digitalització](#) en la dotació i ús de dispositius electrònics com tablets, ordinadors o pissarres digitals.

El Departament d'Educació es manté lluny de les famílies

Durant la roda de premsa, l'aFFaC ha aprofitat per **denunciar el distanciament actual del Departament d'Educació amb les famílies**. Un distanciament que l'entitat assegura que va començar amb la conselleria de Josep González-Cambray i que, de moment, **la nova consellera d'Educació, Anna Simó, no ha fet cap gest per revertir**.

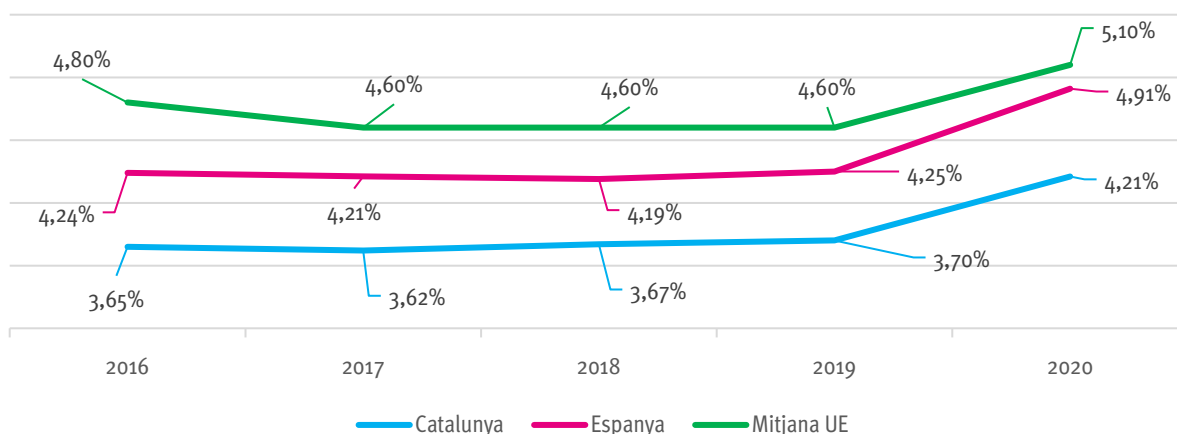
Segons afirmen les portaveus de l'aFFaC, amb el mes de setembre a punt d'acabar l'entitat encara no ha rebut cap correu, trucada ni visita de cap membre del Departament d'Educació. Una situació que **contrasta amb la voluntat de diàleg que la consellera Simó ostentava als mitjans de comunicació** fa només uns mesos.

A més, la federació ha tornat a posar el focus en la **infrarepresentació que tenen les famílies de la xarxa pública en els òrgans de participació educativa** en comparació amb altres agents de l'àmbit educatiu, que proporcionalment estan molt més representats en els òrgans de decisió. Aquesta infrarepresentació es fa palesa en els consells escolars de centre, en les comissions de garantia i admissió, els consells escolars municipals i territorials i en el **Consell Escolar de Catalunya**.

Pel que fa a aquest últim òrgan, l'aFFaC s'ha mostrat preocupada pel que sembla una clara intenció de **diluir, encara més, la participació de les famílies de l'educació pública a través de l'Avantprojecte de Llei de composició del Consell d'Educació de Catalunya**. Actualment, l'aFFaC representa al 83% de les AFA dels centres públics de Catalunya, però només té un representant en el Plenari d'aquest òrgan i **no té cap representació en la Comissió Permanent, que és on es tracten i es decideixen els temes que s'eleven a Plenari**. Amb l'aprovació del nou avantprojecte, aquesta representació de les famílies de l'educació pública quedaria encara més diluïda, ja que **s'hi incorporarien nous sectors, però sense regular el pes que ha de tenir cadascun dels sectors** d'acord amb la seva representativitat dintre del sistema educatiu.

Pel que fa a la inestabilitat que el sistema educatiu està patint durant els darrers mesos, l'aFFaC **insta al Departament a treballar per revertir la fragmentació** de la comunitat educativa provocada per la manca de diàleg i la **deriva autoritària que el Departament ha adoptat en els últims anys**. En aquest sentit, la federació **demana al Departament d'Educació que s'assegui a parlar amb tots els agents que conformen la comunitat educativa, incloses les famílies**, amb voluntat real d'arribar a solucions de consens que garanteixin el dret a l'educació a tot l'alumnat sense excepció.

En relació a les recents [declaracions](#) d'Anna Simó, en les que eludia concretar quines mesures emprendre el seu Departament, excusant-se amb la incògnita dels pressupostos de l'any 2024, l'aFFaC considera **inacceptable que la Consellera no mostri una actitud proactiva dins del seu propi Govern per defensar el dret a l'educació** de tot l'alumnat català. De fet, l'entitat ha remarcat que la despesa en educació de Catalunya en els últims anys és proporcionalment inferior a la de la mitjana espanyola i europea.

Gràfic 2. Despesa pública en educació a la UE, Espanya i Catalunya (% del PIB)

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'[Idescat](#) i del [Banc Mundial](#).

Portaveus de l'aFFaC han recordat, a més, que la consellera Simó també forma part del Govern i que és la seva obligació, com a última responsable del Departament d'Educació, treballar amb la resta de conselleries per aconseguir un pressupost que permeti aplicar el dret a l'educació amb totes les garanties. En aquest sentit, la federació ha lamentat que, un cop més, les necessitats dels infants i joves quedin supeditades al pressupost, i no a la inversa, sotmetent el dret a l'educació a criteris economicistes.

Per a l'aFFaC, això és una mostra més de la manca de voluntat política per elaborar una estratègia a llarg termini capaç d'acabar amb problemes com la segregació, l'abandonament escolar prematur, la manca de places públiques i l'incompliment persistent del Decret d'educació inclusiva.

L'inici de curs més car de la història

Si recordem la tornada a l'escola del curs passat per ser una de les més caloroses dels últims anys, aquest 2023-24 s'ha convertit, sens dubte, en l'inici de curs més car de la història. Així ho constaten els [últims resultats](#) publicats per l'OCU, que calcula que les famílies gastaran, de mitjana, 530€ per alumne només en l'inici de curs escolar.

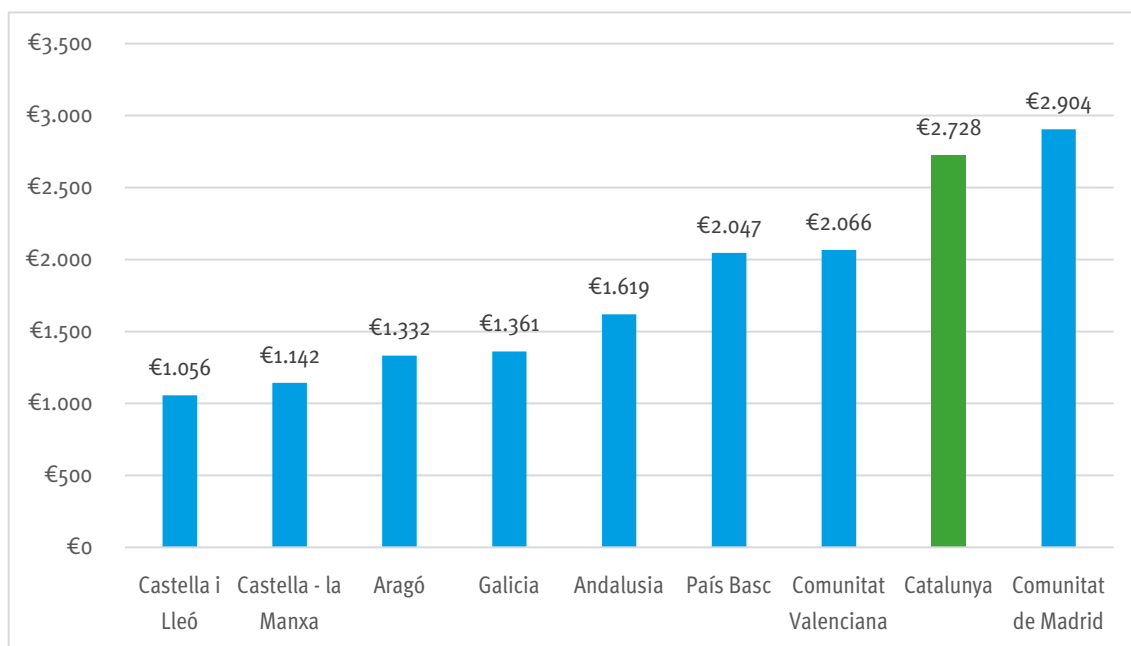
En aquest context, l'aFFaC critica el val escolar de 100€ que el Departament va repartir a les famílies per cada infant matriculat a un centre de primària. La federació considera que es tracta d'una mesura assistencialista i ineficient, que evidencia la manca de planificació i estratègia del Departament d'Educació. Segons anunciava la consellera Anna Simó el passat 4 de setembre, només el 57,7% de l'alumnat de primària havia utilitzat el val escolar de 100€ a l'inici de curs escolar.

A més, la federació assegura que, en molts casos, **els centres continuen cobrant la quota en concepte de material escolar** i, per tant, aquests 100€ no serveixen per alleugerir la pressió econòmica que l'inici del curs escolar suposa per a les famílies. Per aquest motiu, i davant la perspectiva que la mesura es repeteixi el curs vinent, l'aFFaC demana que els 50 milions d'euros que el Departament d'Educació ha invertit en vals escolars, i els milions que s'afegiran el curs vinent, **es destinin directament als centres educatius via despeses de funcionament** per a cobrir les despeses de material escolar que, de moment, segueixen assumint les famílies a través del pagament de quotes escolars.

Davant la previsió que aquesta mesura es repeteixi i s'ampliï a secundària el curs vinent, **l'entitat crítica que el Departament d'Educació continuï aplicant mesures *in extremis* i a les palpentes**, demostrant una absoluta manca de responsabilitat i estratègia política.

Més enllà del cost de l'inici de curs, l'OCU també presenta una [estimació de la despesa](#) que comporta l'escolarització de cada alumne/a durant tot el curs. De nou, **Catalunya es troba entre les comunitats autònomes amb una despesa escolar més elevada, als 2.728€ anuals.**

Gràfic 3. Despesa escolar per alumne i CCAA curs 2023-24

Font: [Organització de Consumidors i Usuaris](#) (OCU).

Entre les despeses que les famílies han d'assumir durant tot el curs, l'aFFaC alerta de **l'encariment del servei de menjador escolar**, que aquest curs ha augmentat fins als 7,60€ per a l'alumnat esporàdic i als 6,91€ per a l'alumnat fix. El passat mes de maig, l'entitat ja denunciava en un [comunicat](#) l'encariment reiterat del preu del servei de menjador en un **context d'inflació que està posant en perill l'estabilitat econòmica de moltes famílies**. Una inflació

que el Departament d'Educació utilitzava com a argument per justificar l'increment del preu del menjador escolar, però que **no ha servit per reduir, en canvi, el marge de benefici** que obtenen les empreses privades que presten aquest servei, tenint en compte que el cost del menjador a Catalunya és el més elevat de l'estat espanyol.

Taula 1. Benefici industrial i marge comercial per menú escolar. Comparativa curs 2022-23 i 2023-24

Curs 2022-23			Curs 2023-24		
Preu menú esporàdic	% Benefici industrial (€)	% Marge comercial per menú (€)	Preu menú esporàdic	% Benefici industrial (€)	% Marge comercial per menú (€)
7,19€	2,03% (0,14€)	2,03% (0,14€)	7,60€	2,03% (0,15€)	2,03% (0,15€)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades extretes de la memòria econòmica explicativa del preu del menjador dels cursos [2022-23](#) i [2023-24](#).

En els darrers anys, de fet, l'aFFaC ha alertat de la **manca de voluntat política del Departament d'Educació per protegir el temps de migdia** dels interessos privats i per caminar cap a un model de menjador escolar que situï el benestar de l'alumnat al centre. Per a la federació, **l'única manera de garantir una alimentació saludable de proximitat i que el temps de migdia pugui ser considerat realment temps educatiu és passar d'un model de gestió privada a un model de gestió pública que garanteixi la participació real i efectiva de les AFA i les seves famílies** ja que el seu objectiu no és lucrar-se amb aquest servei, sinó millorar-ne les condicions per millorar la qualitat del temps de migdia per a l'alumnat.

Com a conclusió, la federació ha recordat que el Departament d'Educació **té l'obligació jurídica de caminar cap a la gratuïtat de l'educació** sense cap tipus de discriminació. Un imperatiu legal que **s'hauria de traduir en l'aplicació progressiva de mesures que redueixin la despesa escolar** any rere any. De moment, però, sembla que el Departament camina en sentit contrari: incrementa el preu del menjador escolar, privatitza l'espai de migdia, i infradota la xarxa pública en detriment de la privada concertada.

Anàlisi de dades de preinscripció 2023-24

Precisament sobre la dotació de places públiques i privades l'aFFaC ha constatat que, un any més, **el Departament ha planificat l'oferta educativa sense tenir en compte les necessitats d'escolarització de l'alumnat** ni la preferència de les famílies, que continuen apostant cada vegada més per la xarxa pública.

No obstant això, la **manca de transparència del Departament d'Educació impedeix fer un seguiment de l'oferta final**, aquella que s'acaba fent efectiva després de la preinscripció i un cop s'han resolt totes les assignacions. En aquest sentit, l'aFFaC considera **inacceptable que un**

Govern democràtic no faciliti dades actualitzades que permetin que tant la població com les entitats fiscalitzin la tasca de cada departament.

- **Escola Bressol: lluny de la gratuïtat universal**

Si bé és cert que aquest curs 2023-24 el Departament d'Educació ha mantingut la gratuïtat del curs I2, **l'etapa bressol encara està molt lluny de ser universalment gratuïta**. La manca d'oferta pública impedeix que tots els infants de 0 a 3 anys puguin accedir a una plaça gratuïta, tot i que el Departament d'Educació reconeix al seu portal web que “es tracta d'una etapa clau per al desenvolupament de la personalitat, les aptituds i les capacitats dels nens i nenes” i que, a més, “facilita la conciliació laboral i familiar per a les famílies”.

Com cada any, **el període de preinscripció esdevé confús i angoixant per a les famílies**, especialment per a les famílies d'infants de l'etapa bressol, que **veuen condicionada la seva estabilitat econòmica, laboral i familiar** en funció de si els seus fills i filles obtenen o no una de les escasses places públiques disponibles. No tenir una plaça bressol pública assignada limita les oportunitats d'escolarització dels infants i **exclou a les famílies d'entorns més vulnerables a l'educació en la primera etapa**.

A més, tant si les famílies poden optar a una plaça privada com si no se la poden permetre, aquesta limitació en l'accés a una plaça pública provoca canvis importants en les dinàmiques familiars, uns canvis que poden anar des de **reduccions parcials o totals de la jornada laboral** (normalment de les mares) fins a un **increment dràstic de la despesa econòmica familiar**, passant per una **dependència no desitjada de familiars** i persones de l'entorn.

És per tot això que des de l'aFFaC s'insisteix en la **necessitat de treballar de forma urgent** no només en la gratuïtat de l'etapa bressol sinó també en la seva **universalitat**. Aplicar la gratuïtat, encara que sigui de tota l'etapa bressol, si no hi poden accedir tots els infants de 0 a 3 anys, **continua generant desigualtat entre l'alumnat**.

- **I3: en la planificació falten 776 grups públics**

Tot i no disposar de les dades d'oferta final, l'aFFaC ha analitzat les dades d'oferta inicial per detectar possibles problemàtiques en la planificació escolar. Segons les dades d'oferta inicial publicades pel Departament d'Educació, i tenint en compte el nombre d'alumnes que aquest curs 2023-24 haurien d'haver començat la seva escolarització de 2n cicle d'infantil, es constata una **infradotació de la xarxa pública que impedeix donar resposta a les necessitats d'escolarització de tot l'alumnat**.

Taula 2. Dades sobre I3 per al curs 2023-24 a Catalunya

1. Padró municipal d'habitants: 1 any d'edat al 2022	58.395
2. Taxa d'escolarització I3 curs 2022-23	96,87%
3. Previsió alumnat a matricular a I3 curs 2023-24 (1-2)	56.567
4. Previsió matrícula viva I3 curs 2023-24	2.720
5. Previsió baixes I3 curs 2023-24	1.288
6. Previsió M.V. – baixes I3 curs 2023-24 (4-5) ¹	1.432
7. Previsió alumnat I3 final (3+6)	57.999
8. Ràtio I3 marcada pel Dept. D'Educació	20
9. Ràtio I3 màxim legal	25
10. Grups I3 necessaris 2023-24 ràtio Dept. d'Educació (7/8)	2.900
11. Grups I3 necessaris 2023-24 ràtio 25 (7/9)	2.320
12. Oferta pública inicial I3 2023-24 (places)	42.176
13. Oferta pública inicial I3 2023-24 (grups)	2.124
14. Oferta privada inicial I3 2023-24 (places)	20.092
15. Oferta privada inicial I3 2023-24 (grups)	893
16. Dèficit de grups públics I3 2023-24 (10-13)	-776
17. Sobreoferta grups privats concertats I3 2023-24 (16+15)	117

Font: [Idescat](#), portal de dades obertes ([alumnat](#) i [oferta inicial](#)) i de transparència de la Generalitat de Catalunya.

Si observem les últimes dades disponibles del padró i les contrastem amb la taxa d'escolarització i la previsió de matrícula viva², podem concloure que **aquest curs 2023-24 hi haurà hagut prop de 57.999 alumnes que han començat I3.**

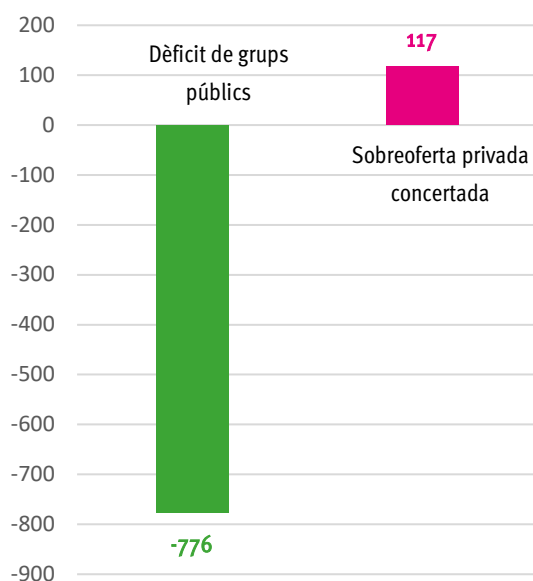
Si dividim aquesta xifra entre 20, que és la ràtio recomanada pel propi Departament d'Educació, els càlculs ens indiquen que aquest curs **s'haurien d'haver planificat 2.900 grups públics disponibles a I3.** El Departament d'Educació, en canvi, n'ha ofert només

¹ Els càlculs de previsió de matrícula viva i de baixes -tant per a I3 com per a 1r d'ESO- són el resultat de la variació percentual del total de matrícula viva i baixes entre els curs 2021-22 i el 2022-23, informació obtinguda de les dades cedides pel portal de transparència de la Generalitat de Catalunya.

² Alumnat que es matricula fora de termini per canvi de domicili o per altres motius.

2.124 i, per tant, a falta de saber com ha acabat l'oferta final, **faltarien 776 grups públics** a primària per cobrir el total de les necessitats d'escolarització a i3. El més greu és que, fins i tot si donéssim per acceptable la ràtio màxima permesa per llei (25), que és superior a la recomanada, el Departament d'Educació **continuarria sense oferir els grups necessaris per cobrir les necessitats d'escolarització**, ja que en continuarien faltant 196.

Gràfic 4. Dèficit de grups públics i sobreoferta de grups privats concertats a l3 el curs 2023-24.

Si ens fixem en la xarxa privada concertada, en canvi, aquesta no només és capaç d'absorbir les necessitats d'escolarització que la pública no pot cobrir sinó que, a més, **estaria oferint 117 grups més dels necessaris amb ràtio 20**. Per tant, es repeteix la infradotació de la xarxa pública, que continua sent insuficient, mentre que la privada concertada es sobredota amb més places de les que es podrien considerar justificades, afavorint les dinàmiques de segregació escolar.

Font: elaboració pròpia a partir de dades del portal de [dades obertes](#) de la Generalitat de Catalunya.

Tal com l'aFFaC denuncia des de fa anys, els concerts educatius han deixat de respondre a l'objectiu de cobrir les necessitats d'escolarització que la xarxa pública no pot assumir de forma sobrevinguda i s'han integrat com una opció a escollir dins del sistema educatiu. Aquesta dinàmica, que s'ha repetit any rere any, constata que **existeix una voluntat política de continuar desviant fons públics a la subsistència de centres educatius privats** que cada vegada tenen menys demanda social.

- **1r d'ESO: la privada concertada surt amb 208 grups buits**

A partir de les dades disponibles, el Departament d'Educació llançava l'oferta inicial d'aquest curs 2023-24 amb una gran sobredotació privada concertada, mentre la xarxa pública continua sense poder oferir plaça a tot l'alumnat. De fet, la planificació escolar del Departament està tan allunyada de la realitat, que **les places públiques disponibles per 1r d'ESO ni tan sols poden garantir la continuïtat** de l'alumnat que l'any passat cursava 6è de primària en un centre públic.

Taula 3. Dades sobre 1r d'ESO per al curs 2023-24 a Catalunya

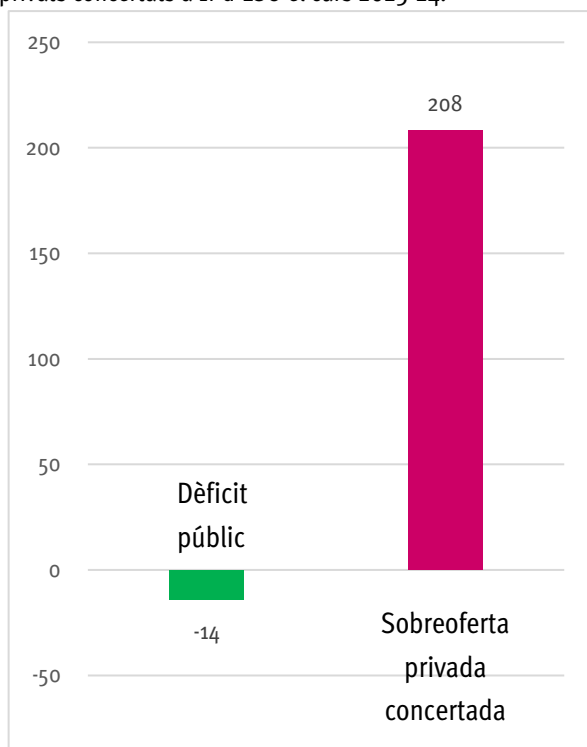
1.a Total alumnes 6è en centres públics curs 2022-23	55.486
1.b Total alumnes 6è en centres públics institut escola curs 2022-23	4.079
1.c Total alumnes 6è en centres de titularitat privada concertada curs 2022-23	24.917
2. Previsió matrícula viva 1r d'ESO curs 2023-24	1.428
3. Previsió baixes 1r d'ESO curs 2023-24	885
4. Previsió M.V. – baixes 1r d'ESO curs 2023-24 (2 – 3)	543
5.a Previsió alumnat 1r d'ESO pública final (1.a + 4)	56.029
5.b Previsió alumnat 1r d'ESO pública – alumnat 6è de IE públics (5.a-1.b)	51.950
5.c Previsió alumnat 1r d'ESO centres de titularitat privada (1.c)	24.917
6. Ràtio mitjana 1r d'ESO (càlcul fet per l'aFFaC d'acord al total de grups finals del curs 2022-23)	27,89
7. Ràtio 1r d'ESO màxim legal	30
8. Grups 1r d'ESO públics necessaris 2023-24 ràtio mitjana 2022-23 (5.a/6)	1.863
9. Grups 1r d'ESO de titularitat privada necessaris 2023-24 ràtio mitjana 2022-23 (5.c/6)	949
10. Oferta pública inicial 1r ESO 2023-24 (places)	51.548
11. Oferta pública inicial 1r ESO 2023-24 (grups)	1.848
12. Oferta privada inicial 1r ESO 2023-24 (places)	6.656
13. Oferta privada inicial 1r ESO 2023-24 (grups)	953
14. Dèficit grups públics 1r ESO 2023-24 (8-11)	-14
15. Sobreoferta grups privats concertats 1r ESO 2023-24 (14+13)	208

Font: [Idescat](#), portal de dades obertes ([alumnat](#) i [oferta inicial](#)) i de transparència de la Generalitat de Catalunya.

Les últimes dades disponibles indiquen que el curs 2022-23 hi havia 55.486 alumnes de 6è de primària a la xarxa pública. Tenint en compte les variacions que es poden produir durant el curs (matrícula viva i baixes), i considerant que l'alumnat dels instituts escola es calcula

al marge de l'oferta inicial perquè ja té una plaça en el sistema, la previsió d'alumnat que aquest curs necessitarà una plaça pública de 1r d'ESO és de 51.950. En aquest sentit, aplicant la ràtio mitjana, que se situa en els 27,89 alumnes per aula, calculem que **caldrien 1.863 grups per cobrir les necessitats d'escolarització de 1r d'ESO a la xarxa pública.**

Gràfic 5. Dèficit de grups públics i sobreoferta de grups privats concertats a 1r d'ESO el curs 2023-24.

El nombre de grups que ofereix el Departament per aquest curs, però, és de 1.848, per tant, **faltarien 14 grups per garantir la continuïtat de l'alumnat a la xarxa pública.**

La xarxa privada concertada, en canvi, no només podria absorbir els 14 grups que la pública no ofereix, sinó que, a més, **estaria disposant d'una sobreoferta de 208 grups.**

Font: elaboració pròpia a partir de dades del portal de [dades obertes](#) de la Generalitat de Catalunya.

Aquesta balança que ofega la xarxa pública mentre amplia la xarxa privada concertada provoca que, any rere any, hi hagi una **fuga d'alumnat que acaba 6è en una escola pública i comença 1r d'ESO en un institut privat concertat.** Una dinàmica evident que el Departament d'Educació coneix però que no només no intenta evitar, sinó que aparentment **fomenta amb una sobredotació injustificada de la xarxa privada concertada.**

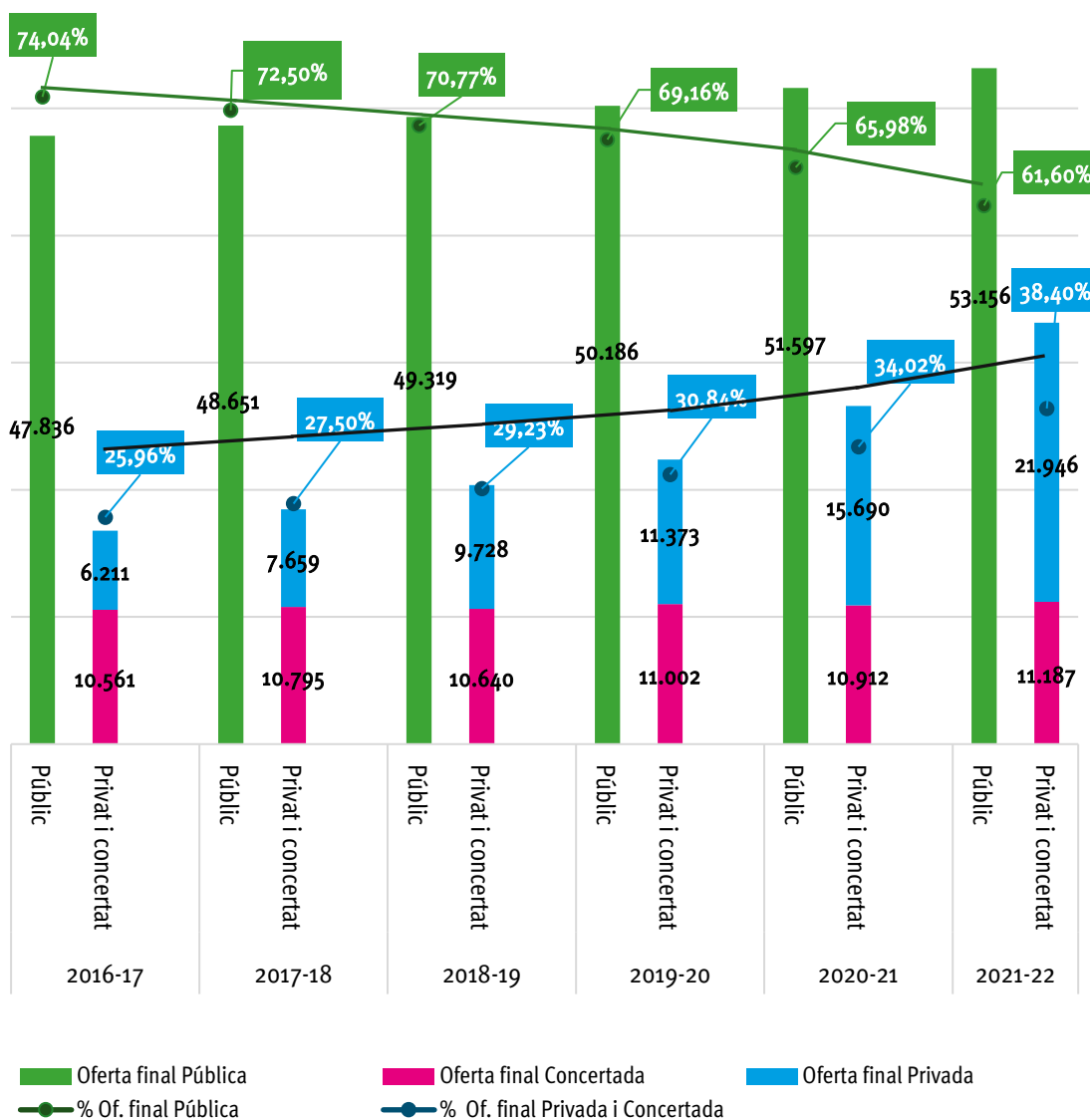
- **Formació Professional: màxima opacitat i privatització accelerada**

Tal com ja va denunciar l'aFFaC el curs passat, aquest any es repeteix un dels problemes més preocupants del sistema educatiu català, i és la **manca de transparència per accedir a dades relatives a l'oferta i la demanda de la Formació Professional.** Les dades disponibles són escasses i poc exhaustives, de manera que ni la població, ni les entitats, ni

cap agent de la comunitat educativa pot analitzar les tendències que es generen en cada etapa educativa.

Aquest any, per exemple, **les últimes dades disponibles són les relatives al curs 2021-22**, per tant, resulta impossible comprovar ni tan sols si la planificació inicial del Departament d'Educació és capaç de cobrir les necessitats d'escolarització, ja que no tenim ni les dades d'oferta final del curs passat, ni les d'oferta inicial d'aquest 2023-24. Tot i així, l'aFFaC **ha analitzat les dades disponibles** per detectar quina és la tendència que s'observa en els darrers anys per tal de preveure quines són les dinàmiques del sistema educatiu català en la seva etapa de Formació Professional.

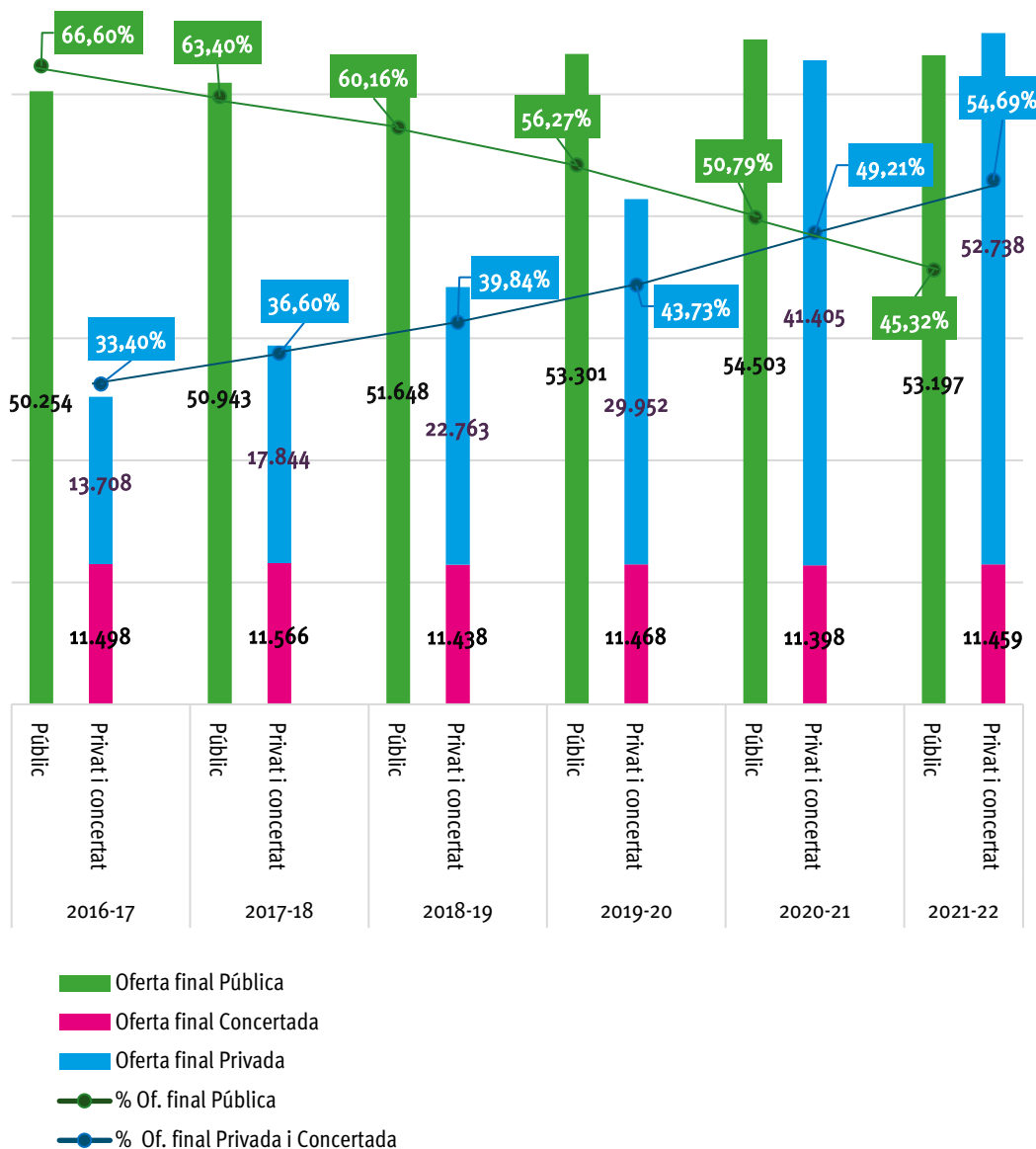
Gràfic 6: Places formació professional de grau mitjà segons tipus de xarxa (nº i %)

Font: elaboració pròpia a partir de dades del portal de [dades obertes](#) de la Generalitat de Catalunya.

Com ja observàvem el curs passat, en els Cicles Formatius de Grau Mitjà la **tendència d'escolarització en centres públics ha patit una davallada considerable**, amb una caiguda d'uns 15 punts percentuals en els darrers 6 anys, passant del 74,04% al 61,60%. En canvi, la xarxa privada i la xarxa privada concertada han incrementat el seu percentatge d'escolarització, passant del 25,96% al 38,40% en el mateix període.

Gràfic 7. Places formació professional de grau superior segons tipus de xarxa (nº i %)

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del portal de [dades obertes](https://dades.obertes.gub.cat/) de Catalunya.

Aquesta tendència cap al sector privat s'agreuja encara més en els Cicles Formatius de Grau Superior. En nombres absoluts, **l'alumnat de la xarxa pública gairebé no ha augmentat en els darrers anys**, mentre que el de la privada –especialment la que no té concert- ha

absorbit tot el creixement de la demanda dels darrers 7 anys. Si observem la gràfica, podem veure que el curs 2020-21 va suposar un punt d'inflexió, quan la xarxa privada va superar la proporció d'alumnat de la xarxa pública, passant del 33,40% d'alumnat al 54,59%.

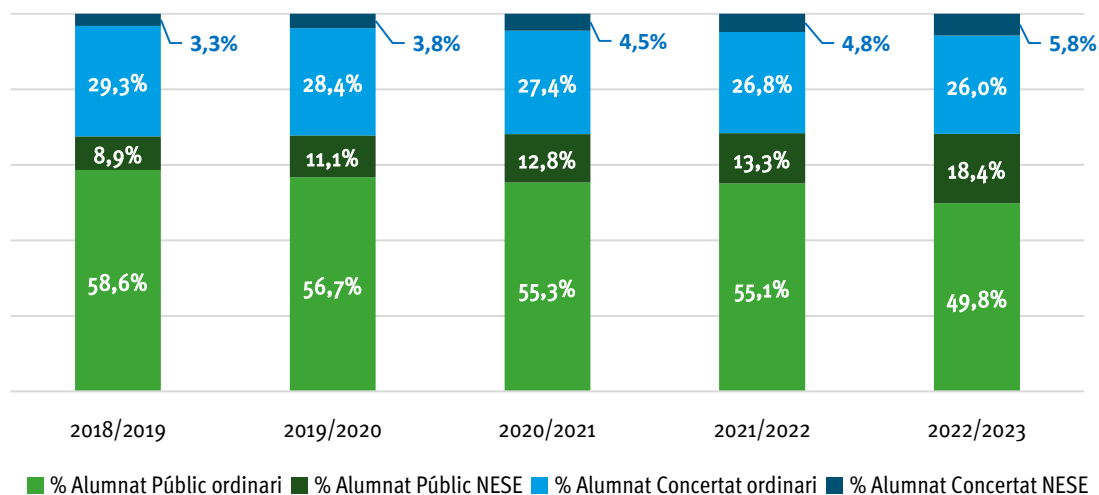
Es tracta d'una dinàmica que, a falta d'obtenir dades actualitzades, indicaria que el Departament d'Educació no compta amb una estratègia per enfortir els estudis postobligatoris no universitaris.

- **Alumnat NESE: sobrecàrrega a la pública, sobrefinançament a la privada**

Segons les dades disponibles, el curs 2022-23 l'alumnat amb Necessitats Específiques de Suport Educatiu (NESE) representava el 24,2% del total de l'alumnat de Catalunya. És a dir, 1 de cada 4 alumnes catalans té reconeguda alguna necessitat que cal atendre de forma específica.

Pel que fa a la distribució, l'alumnat amb NESE continua matriculat majoritàriament a la xarxa pública. La xarxa privada concertada, en canvi, tot i que continua absorbint un percentatge molt menor d'alumnat amb NESE, no ha deixat d'incrementar els ingressos provinents de subvencions públiques per a abordar aquest tipus de necessitats.

Gràfic 8. Distribució de l'alumnat des de 3 a 4t d'ESO segons tipologia (ordinari i NESE) i xarxa educativa (%)

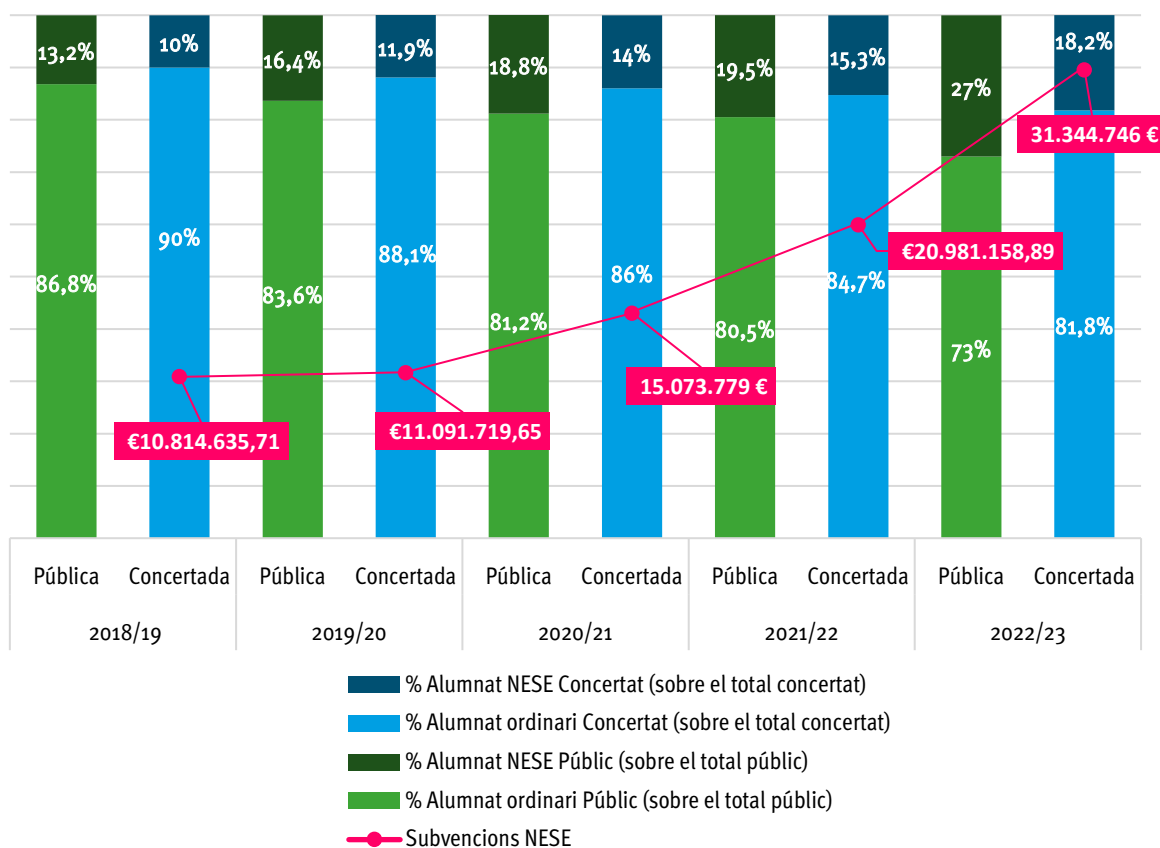
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del [portal d'estadístiques](#) del Departament d'Educació.

Com s'observa al gràfic, l'educació pública catalana ha més que duplicat el percentatge d'alumnat NESE que acull, passant d'escolaritzar una proporció d'alumnat NESE que representava el 8,9% de l'alumnat total el curs 2018-19, a **escolaritzar-ne actualment el**

18,4%. La xarxa privada concertada, en canvi, ha augmentat molt lleugerament el percentatge d'alumnat matriculat amb NESE.

A més, cal tenir en compte quin percentatge sobre el total de l'alumnat acaba representant l'alumnat amb NESE en ambdues xarxes educatives. És a dir, **quin percentatge dels alumnes d'ambdues xarxes tenen una NESE reconeguda en proporció amb la resta de l'alumnat** de cada xarxa. D'aquesta manera, observem que, si bé és cert que les dues xarxes han incrementat el percentatge d'alumnat amb NESE que tenen matriculat, **a la xarxa pública el pes de l'alumnat amb NESE sobre l'alumnat ordinari és molt més gran que a la xarxa privada. Per tant, és la xarxa pública qui assumeix un major esforç per donar cobertura a aquest tipus d'alumnat.**

Gràfic 9. Proporció d'alumnat NESE d'13 a 4t d'ESO a cada xarxa educativa i subvencions NESE a la concertada

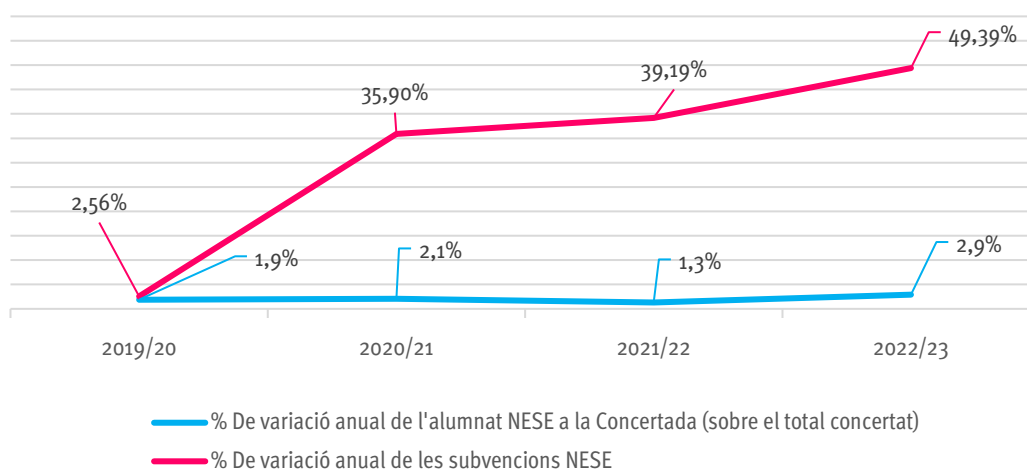

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del [portal d'estadístiques](#) del Departament d'Educació i al [DOGC](#)³.

³ El recull de subvencions per part de les Administracions públiques a centres concertats s'ha fet a partir de les publicacions periòdiques del DOGC i inclou aquelles atorgades durant el mateix període temporal que marca el gràfic, i segons els següents conceptes: Subvencions en el marc del Pla de xoc contra la segregació de la ciutat de Barcelona (CEB); el Pla de Millora d'Oportunitats Educatives; les subvencions a centres d'entorns desfavorits; ajudes per a la contractació de personal TIS i de personal per atendre NESE; i les subvencions per a la garantia de la igualtat d'oportunitats de l'alumnat en situació socioeconòmica i sociocultural desfavorida.

Si analitzem la variació anual de les subvencions que reben els centres privats concertats per acollir alumnat NESE observem com **aquest finançament públic és cada vegada més elevat. Les dades analitzades, doncs, qüestionen l'eficàcia del finançament públic a l'escola concertada en concepte d'atenció NESE**, ja que el seu augment constant i considerable **no es correlaciona amb un canvi substancial en la distribució de l'escolarització d'alumnat NESE a aquesta xarxa.**

Gràfic 10. variació anual d'alumnat NESE de 3 a 4t d'ESO concertat i variació anual de les subvencions NESE

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del [portal d'estadístiques](#) del Departament d'Educació i al [DOGC](#).

Feminisme, participació i inclusió: línies d'acció de l'entitat

Per últim, l'aFFaC ha anunciat les pròximes campanyes, activitats i projectes que impulsarà durant el curs 2023-24.

En relació a la inclusió de l'alumnat amb Necessitats Específiques de Suport Educatiu (NESE), l'aFFaC ha denunciat les recents declaracions de Laia Asso, directora general d'Educació Inclusiva, que en una [entrevista](#) a *Els Matins* de TV3 va afirmar que **“s'havien petat el pressupost” destinat a personal de suport a l'aula**. Per a l'aFFaC aquesta afirmació i aquest to és alguna cosa més que un ús desafortunat del llenguatge, és una mostra del menyspreu cap a l'alumnat amb NESE i de la incapacitat del Departament d'Educació de fer una planificació que tingui en compte totes les variables.

Tot i que l'aFFaC coincideix amb Asso quant a la **necessitat de no centrar l'educació inclusiva en la figura de la vetlladora**, des de l'entitat afirmen que és inacceptable que 6 anys després

de l'aprovació del decret d'educació inclusiva encara haguem de pidolar per un recurs tan essencial –tot i que insuficient- com són les vetlladores. Efectivament, **és necessari ampliar i diversificar els suports del sistema educatiu en funció de les necessitats de l'alumnat**, però també és urgent incrementar i, sobretot, **desplegar la normativa** perquè les institucions i els centres educatius puguin fer efectiva la inclusió a les escoles i instituts.

En aquest sentit, l'aFFaC ha remarcat que aquest curs 2023-24 **continuaran treballant amb la campanya [lo també hi vull anar](#)**, que aglutina famílies, AFA i altres entitats per exigir el desplegament del Decret d'inclusiva, i que ja compta amb **prop de 1.200 adhesions**. El pròxim 20 d'octubre, coincidint amb l'aniversari de la signatura del Decret i, per tant, del seu incompliment, es farà una **penjada de pancartes simultània a diversos centres educatius de Catalunya**.

A banda de l'educació inclusiva, l'aFFaC continuarà treballant en l'àmbit de la sobirania digital per **estudiar, detectar i denunciar les possibles vulneracions de drets humans** de l'alumnat que es produeixen dins del sistema educatiu català mitjançant l'ús de plataformes digitals com *Google* o *Microsoft*.

Paral·lelament, la federació està **desenvolupant un programari propi que servirà tant per a millorar i agilitzar la gestió de les AFA com per millorar la relació entre les famílies i les AFA**: es podran gestionar pagaments, notificar absències, inscriure al menjador, xatejar amb els responsables de les extraescolars, etc. L'eina constarà d'un programa de gestió per a AFA vinculat amb una aplicació mòbil per a famílies. **Durant el curs 2023-24 es durà a terme la prova pilot** d'aquesta eina (programa de gestió + app mòbil) per poder fer el llançament definitiu durant el curs següent.

Pel que fa a l'alumnat, l'aFFaC ha destacat dues línies d'acció que potenciarà durant aquest 2023-24: d'una banda, el projecte [Veu i bot](#), que entra en la seva segona fase amb el disseny i la **implementació d'eines i espais de participació de l'alumnat en els centres educatius**. Es farà, per descomptat, amb la participació activa del propi alumnat dels centres participants en el projecte, que està finançat amb fons europeus.

Quant a l'estudi sobre la jornada escolar que l'aFFaC va impulsar durant el curs 2020-21, es generarà un **espai de consulta perquè l'alumnat català pugui donar la seva opinió sobre com afecta la jornada escolar** al seu ritme de vida, al seu benestar físic i emocional i al seu bioritme. Es tracta d'un **estudi pioner que, per primera vegada, tindrà en compte la veu dels propis alumnes en l'elaboració de recomanacions** per al disseny de la jornada escolar als centres catalans.

Aquest curs, a més, també hi jugaran un paper especial els homes, tradicionalment absents en les tasques de cures dels infants i encara invisibles en els espais de participació familiar en els centres educatius. És precisament per això que aquest any l'aFFaC **impulsarà un projecte adreçat a pares, cuidadors i professionals de l'educació** per implicar-los en les tasques de cures dels infants en el marc de les masculinitats igualitàries.

Per últim, l'aFFaC també ha anunciat els pròxims esdeveniments importants del curs, entre els quals destaquen el **6è curs anual**, que abordarà l'educació inclusiva des de la perspectiva de la neurociència i que es celebrarà els dies 23, 24, 25, 30 i 31 de gener; la **Festa de la Pública**, que celebrarà la seva 2a edició el 16 de març, els **Premis aFFaC**, que s'entregaran el 4 de maig, i la darrera **Assemblea General Ordinària** de l'actual Junta de la federació, que se celebrarà el 8 de juny.

Diàleg, voluntat política i planificació: els deures d'Anna Simó

Malgrat la distància evident entre la principal federació de famílies i el Departament d'Educació, l'aFFaC confia que la nova consellera, Anna Simó, actuï amb la responsabilitat i la diligència que s'espera del seu càrrec. Per a la federació, la substitució de l'anterior conseller era inevitable després de la fractura que havia provocat dins de la comunitat educativa. Ara, l'entitat demana al nou Departament d'Educació que es comprometi a refer els ponts trencats amb les famílies de la xarxa pública.

De moment, però, l'aFFaC lamenta que no hi hagi hagut cap contacte per part de cap representant del Departament d'Educació, i ha recordat que les famílies són un interlocutor més que necessari per a assolir els objectius del Govern en matèria educativa. Sense les famílies, el vincle entre els centres educatius i l'alumnat es trenca i, per tant, cal preservar i respectar el paper de les famílies com a part indispensable de la comunitat educativa i de la societat.

A més, la federació demana a Simó que actuï amb **planificació i determinació**. Planificació per acabar amb les mesures improvisades; amb la infradotació asfixiant de la xarxa pública, i amb la **gestió ineficient dels recursos**. Determinació per acabar amb la privatització de serveis i etapes educatives; per defensar el temps de migdia com l'espai educatiu que és; per aturar en sec l'abandonament escolar prematur, i per **garantir una educació inclusiva que no limiti a cap infant o jove el dret a l'educació**.